

НАРЕДБА за разработване на планове за управление на защитени територии

Приета с ПМС № 7 от 8.02.2000 г., обн., ДВ, бр. 13 от 15.02.2000 г., изм. и доп., бр. 55 от 20.07.2012 г., в сила от 20.07.2012 г.

Библиотека закони - АПИС, т. 5, р. 4, № 417а

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С наредбата се уреждат условията и редът за разработване на планове за управление на защитени територии.

Чл. 2. (1) Планове за управление се разработват за:

1. национални и природни паркове;
2. резервати и поддържани резервати.

(2) Планове за управление на природни забележителности и защитени местности се разработват по преценка на Министерството на околната среда и водите (МОСВ) или в случаите по чл. 10 .

(3) Приоритетно се разработват планове за управление на защитени територии, включени в списъци към международни конвенции или с европейско значение за опазване на биологичното разнообразие.

Чл. 3. (1) Предмет на план за управление са дейностите в съответната защитена територия в границите, определени със заповедта за обявяването ѝ.

(2) Предмет на обследване могат да бъдат биотични и абиотични компоненти и антропогенни фактори в територии, съседни на защитената територия, когато:

1. защитената територия е част от местообитание с европейско значение или включено в списъци към международни конвенции в областта на биологичното разнообразие;
2. се установи необходимост от изясняване на въздействието им върху защитената територия;
3. това изрично е посочено в утвърдено по реда на наредбата задание.

(3) Информацията, изводите и оценките в случаите по ал. 2 се посочват в плана в самостоятелни точки.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) Плановете за управление се актуализират на всеки 10 години по реда на глава трета. До актуализацията на плана за управление се запазват разписаните в него режими и норми за ползване на земи, гори и водни площи, строителство и други дейности, освен в случаите на промени по реда на глава четвърта.

Глава втора

СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПЛАНОВЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 5. (1) Планове за управление на национални и природни паркове се разработват на

основата на структура съгласно приложението.

(2) За планове за управление на защитени територии, освен тези по ал. 1, възложителят може да възложи разработването само на определени точки, включени в приложената структура.

Чл. 6. Структурата на план за управление се посочва от възложителя в заданието.

Чл. 7. Възложителят конкретизира изискванията към съдържанието на всяка точка, включена в структурата на плана, като определя:

1. показателите на абиотичните и биотичните компоненти, както и методите за определяне на стойностите им;
2. показателите за характеризиране на настоящото ползване на защитената територия;
3. критериите за екологичната оценка на защитената територия;
4. изискванията, свързани със зонирание или въвеждане чрез плана на допълнителни норми, режими, условия или препоръки по ползване на ресурси, строителство и други дейности в защитената територия;
5. насоките за приоритетните области, в които да се планират конкретни дейности;
6. изискванията за приложенията към плана.

Чл. 8. Отчети за научни изследвания и проучвания, извършени в хода на разработване на план за управление, не са част от него и се представят на възложителя в отделно приложение.

Глава трета

ВЪЗЛАГАНЕ И ПРИЕМАНЕ НА ПЛАНОВЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Раздел I

Възлагане

Чл. 9. (Доп. - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) Разработването на планове за управление на защитени територии се възлага от МОСВ или регионалните му органи при условията и по реда на Закона за обществените поръчки.

Чл. 10. (1) (Доп. - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) Разработването на планове за управление на защитени територии може да се възлага и от други държавни органи, общини, собственици на земи, гори и водни площи в защитени територии, неправителствени организации или сдружения и чрез международни проекти след писмено съгласие на Министерството на околната среда и водите.

(2) Лицата по ал. 1 заявяват писмено пред Министерството на околната среда и водите намерението си да възложат и финансират разработването на план за управление, в което посочват предмета на плана, целите, организацията или лицата, които ще го прилагат.

(3) Министърът на околната среда и водите съгласува или мотивирано отказва искането по ал. 2 в едномесечен срок от получаване на заявлението.

Чл. 11. (1) (Доп. - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) Министерството на околната среда и водите, регионалните органи на МОСВ или лицата, получили съгласие по чл. 10, ал. 3 , изготвят задание за план за

управление на защитената територия, което съдържа:

1. предмета на плана;
2. (доп. - ДВ, **бр. 55 от 2012 г.**, в сила от 20.07.2012 г.) структура на плана с описание на очакваното съдържание на включените в нея точки в съответствие с приложението;
3. необходимите приложения към плана - карти, схеми, списъци и др.;
4. етапи, фази и срокове за разработване;
5. други условия или изисквания към изпълнителите.

(2) Възложителите по чл. 10, ал. 1 внасят заданието в Министерството на околната среда и водите.

(3) В двумесечен срок от внасянето на заданието министърът на околната среда и водите го утвърждава или мотивирано го връща на вносителя за доработване.

Раздел II

Обществени обсъждания

Чл. 12. (1) На задължително обществено обсъждане подлежат проекти на планове за управление на национални и природни паркове и на поддържани резервати.

(2) В процеса на разработване на планове за управление на резервати, природни забележителности и защитени местности се организират обществени обсъждания само:

1. ако това е посочено като изискване в заданието;
2. при положително решение на Министерството на околната среда и водите във връзка с постъпило искане на общини, неправителствени организации или собственици на земи, гори и водни площи в защитената територия - предмет на плана.
- (3) В случаите по ал. 2, т. 2 Министерството на околната среда и водите писмено уведомява възложителя, съответно изпълнителя, за необходимостта от провеждане на обществено обсъждане като условие за внасяне на проекта за приемане или утвърждаване.
- (4) Извън изискванията на ал. 1 и 2 възложителите или изпълнителите могат да организират провеждането на обществени обсъждания, семинари, неформални работни срещи и други форми на участие на обществеността и заинтересувани държавни органи в процеса на разработване на плановете за управление.

Чл. 13. Обществените обсъждания по чл. 12, ал. 1 и 2 се организират от изпълнителите, които:

1. обявяват в един централен вестник и чрез местни средства за масово осведомяване най-малко 20 дни предварително датата, часа, мястото и предмета на общественото обсъждане, както и мястото, където проектът е на разположение на заинтересуваните;
2. поставят съобщения с данните по т. 1 на видно място в съответните общини в същия срок;
3. уведомяват писмено заинтересуваните централни ведомства, научни и академични институции за обстоятелствата по т. 1 в същия срок.

Чл. 14. (1) Изпълнителите:

1. представят на общественото обсъждане проекта на план за управление и водят протокол за изразените становища, бележки и препоръки;

2. отразяват в проекта целесъобразните бележки и препоръки;
3. изготвят мотивирана справка за неотразените бележки и препоръки и уведомяват за това съответните лица в едномесечен срок от общественото обсъждане;
4. прилагат протокола от общественото обсъждане и справката за неотразените бележки към проекта;
5. изпращат копия от протокола и справката в Министерството на околната среда и водите в едномесечен срок от общественото обсъждане.

(2) Лицата по ал. 1, т. 3 могат да възразят писмено пред министъра на околната среда и водите, който в едномесечен срок се произнася окончателно по целесъобразността на неотразените бележки и уведомява за това съответните лица и възложителя, съответно изпълнителя. Изпълнителят се съобразява със становището на Министерството на околната среда и водите.

Раздел III

Приемане

Чл. 15. (1) Проектите на планове за управление на защитени територии се внасят в МОСВ от съответните възложители или от изпълнителите в случаите, когато възложител е министерството.

(2) Към проекта се прилагат:

1. заданието по чл. 11, ал. 3 ;
2. протокол от обществено обсъждане;
3. справка за неотразените бележки от общественото обсъждане, възражения и становища на МОСВ по тях;
4. отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на проекта;
5. обобщени резултати от инициативи по чл. 12, ал. 4 .

Чл. 16. Министерството на околната среда и водите в двумесечен срок връща мотивирано на възложителя, съответно на изпълнителя, проекта при констатиране на:

1. пропуски от процедурен характер, предвидени в Закона за защитените територии и в наредбата;
2. пропуски в съдържанието му спрямо утвърденото задание;
3. предвидени режими и/или дейности в нарушение на изисквания, залегнали в Закона за защитените територии , в заповедта за обявяване на защитената територия и в други релевантни актове.

Чл. 17. Министерството на околната среда и водите може в едномесечен срок от внасянето да възложи рецензиране на проекта или на отделни негови части.

Чл. 18. (1) В 3-месечен срок от внасянето на проект на план за управление на национален или природен парк Министерството на околната среда и водите организира разглеждането му на заседание на Висшия експертен екологичен съвет (ВЕЕС).

(2) Най-малко 20 дни преди заседанието на съвета Министерството на околната среда и водите:

1. изпраща уведомителни писма до заинтересувани централни ведомства, до съответните областни

управители и общини, научни и академични институции и неправителствени организации, както и до възложителя, съответно изпълнителя, и до други по негова преценка;

2. организира поставянето на съобщения на видно място в Министерството на околната среда и водите и в съответните му регионални органи, както и в съответните общини.

(3) В уведомленията и съобщенията по ал. 2 се указват предметът на заседанието, датата, часът и мястото на провеждането му, както и условията и мястото, където проектът се предоставя на заинтересуваните за предварително запознаване.

Чл. 19. (1) На заседанието на ВЕЕС проектът на план за управление на национален или природен парк се представя от изпълнителя и въз основа на представените рецензии, писмени становища и обсъждания съветът взема решение за:

1. внасяне на проекта в Министерския съвет за приемане на основание чл. 60, ал. 1 от Закона за защитените територии ;

2. внасяне на проекта в Министерския съвет за приемане след отразяване в определен срок на описани в решението или приложени към него бележки и предложения;

3. връщане на проекта за преработване.

(2) Изразено на заседанието особено мнение по решение на ВЕЕС по ал. 1, т. 1 и 2 се счита за невалидно, ако не се мотивира и депозира писмено в Министерството на околната среда и водите в 3-дневен срок.

(3) При спазване на срока по ал. 2 министърът на околната среда и водите се произнася окончателно по особеното мнение чрез утвърждаване или отменяне на решението на ВЕЕС. В последния случай проектът се връща с конкретни указания за преработването му.

(4) Решенията на ВЕЕС се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

(5) В 15-дневен срок след утвърждаване на решение на ВЕЕС по ал. 1, т. 2 или 3 Министерството на околната среда и водите изпраща на възложителя, съответно на изпълнителя, копия от решението, становищата, бележките и предложенията.

(6) Министърът на околната среда и водите внася проекта в Министерския съвет за приемане:

1. в 15-дневен срок след утвърждаването на решение на ВЕЕС за внасяне на проекта в Министерския съвет;

2. в едномесечен срок след повторното внасяне на проекта при утвърдено решение на ВЕЕС по ал. 1, т. 2, при условие че бележките са отразени.

(7) При утвърдено решение на ВЕЕС за връщане на проекта за преработване след повторното внасяне на проекта в Министерството на околната среда и водите се провеждат процедурите по чл. 17 , 18 и 19 .

Чл. 20. Проектите на планове за управление на национални и природни паркове се приемат от Министерския съвет с решение, което се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 21. (1) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) В двумесечен срок от внасянето на проект на план за управление на резерват, поддържан резерват, природна забележителност и защитена местност Министерството на околната среда и водите изпраща писмено искане за съгласуване на проекта до Министерството на земеделието и храните, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, съответните областни управители и

общини, както и до Министерството на културата, в случай че в границите на защитената територия попадат паметници на културата.

(2) Към искането по ал. 1 се прилага копие на проекта, а когато това е невъзможно, се указват условията и мястото, където проектът е на разположение на заинтересуваните.

(3) Министерствата и общините по ал. 1 изпращат становище по проекта в Министерството на околната среда и водите в едномесечен срок от получаване на искането. В противен случай се счита, че съгласуват проекта без забележки.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) В едномесечен срок след изтичането на срока по ал. 3 Министерството на околната среда и водите предоставя на възложителя, съответно на изпълнителя, получените бележки и предложения със становище за отразяване на целесъобразните от тях. В становището МОСВ може да предостави на изпълнителя и свои бележки по проекта на план за управление.

(5) Изпълнителят отразява в проекта бележките съгласно становището на Министерството на околната среда и водите и проектът отново се внася в министерството.

Чл. 22. (1) Плановете за управление на защитени територии по чл. 21, ал. 1 се утвърждават от министъра на околната среда и водите:

1. в 10-дневен срок след изтичането на срока по чл. 21, ал. 3 - при съгласуване на проекта без забележки;
2. в едномесечен срок след повторно внасяне на проекта - при условие че бележките са отразени.

(2) Плановете се утвърждават със заповед, която се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 23. Екземпляри от приетите планове по чл. 20 и утвърдените по чл. 22, ал. 2 се изпращат от Министерството на околната среда и водите съответно на:

1. дирекции на национални паркове и регионални инспекции по околната среда и водите;
2. специализирани звена по чл. 52, ал. 2 от Закона за защитените територии ;
3. възложители по чл. 10, ал. 1 .

Глава четвърта

ПРОМЕНИ НА ПЛАНОВЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) Приет или утвърден по реда на наредбата план за управление може да се променя в случай на:

1. констатирани съществени промени в характеристики и параметри на биотичните и абиотичните компоненти на защитената територия;
2. допълване на плана с липсваща по време на разработването му информация за показатели на отделни компоненти на околната среда;
3. необходимост от промени на предвидени в плана програми, проекти и дейности, произтичащи от промените по т. 1 и 2 или от други обективни обстоятелства;
4. необходимост от промени на въведените с плана режими и норми за ползване на земи, гори и водни площи, строителство и други дейности в защитената територия.

Чл. 25. (1) Промените се въвеждат в плана от организацията или от лицето, което управлява защитената територия и прилага плана, като:

1. в случаите по чл. 24, т. 1 и 2 копие от промените се изпраща на МОСВ и на други заинтересувани лица;
2. в случаите по чл. 24, т. 3 промените се въвеждат след писмено съгласуване с МОСВ.

(2) Промени в план за управление в случаите по чл. 24, т. 4 се въвеждат:

1. (доп. - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) за национален или природен парк - по реда на чл. 18 , 19 и 20 след предварително писмено съгласуване с МОСВ на намерението за промяна на плана;
2. за резерват, поддържан резерват, природна забележителност и защитена местност - по реда на чл. 21 и 22 .

Чл. 26. (Отм. - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.).

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

(Загл. ново - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.)

§ 1. (Нов - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) По смисъла на наредбата "актуализация на план за управление" е изготвяне, приемане или утвърждаване на нов план за управление.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (Предишен § 1 - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) За планове за управление, възложени или разработени преди влизането в сила на наредбата, задължително се спазват изискванията на глава трета, раздели II и III.

§ 3. (Предишен § 2 - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) Плановете за управление се разработват в срок до:

1. три години от обявяването на нови национални и природни паркове или от извършена прекатегоризация по § 2, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за защитените територии ;
2. две години от обявяването на нови резервати или поддържани резервати;
3. пет години от влизането в сила на наредбата - за резерватите и поддържаните резервати от приложение № 2 към Закона за защитените територии ;
4. десет години от осъществена прекатегоризация по § 3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за защитените територии , отнасяща се до природни паркове.

§ 4. (Предишен § 3 - ДВ, бр. 55 от 2012 г. , в сила от 20.07.2012 г.) Изпълнението и контролът по спазването на наредбата се възлагат на министъра на околната среда и водите.

Приложение към чл. 5, ал. 1 чл. 5, ал. 1
(Доп. - ДВ, **бр. 55 от 2012 г.**,
в сила от 20.07.2012 г.)

Структура на план за управление на защитени територии

Заглавие на плана

Съдържание на плана

Резюме

Част 0: Въведение

0.1. Основание за разработването на плана

0.2. Процес на разработване - участници, обществени обсъждания

0.3. Предназначение и особености на плана

Част 1: Описание и оценка на защитената територия

Обща информация

1.0. Местоположение и граници

1.1. Площ на обекта и на включените в него защитени територии

1.2. Фондова и административна принадлежност

1.3. Законов статут

1.4. Собственост

1.5. Управленска структура

1.5.1. Организационна структура и администрация

1.5.2. Персонал - функции

1.5.3. Материално-техническо обезпечаване

1.6. Съществуващи проектни разработки

1.7. Съществуващо функционално зонироване и режими на обекта

Характеристика на абиотичните фактори

1.8. Климат

1.8.1. Фактори за формиране на местния климат

1.8.2. Елементи на климата

1.9. Геология и геоморфология

1.9.1. Геоложки строеж, морфоструктури и морфометрия

1.9.2. Геоморфология на релефа

1.10. Хидрология и хидробиология

1.10.1. Хидрология и хидрография

1.10.2. Хидрохимия

1.11. Почви

1.11.1. Разпространение и характеристика на почвите

1.11.2. Почвени процеси

Биологична характеристика

1.12. Екосистеми и биотопи

1.13. Растителност

1.13.1. Класификация на растителността

1.13.2. Характеристика на горскодървесна растителност

1.14. Флора

1.14.1. Нисши растения и гъби

1.14.2. Висши растения

1.15. Фауна

1.15.1. Безгръбначни животни

1.15.2. Риби

1.15.3. Земноводни и влечуги

1.15.4. Птици

1.15.5. Бозайници

Културна и социално-икономическа характеристика

1.16. Ползване на обекта и социално-икономически аспекти

1.16.1. Население и демографска характеристика (включително трудова заетост и образователна структура)

1.16.2. Селищна мрежа

1.16.3. Техническа инфраструктура, застроени площи, сгради

1.16.4. Селско стопанство

1.16.5. Горско стопанство

1.16.6. Лов, риболов, събиране на природни продукти

1.16.7. Туризъм, рекреация, спорт, услуги

1.16.8. Промисленост

1.16.9. Информираност на обществеността за обекта и отношението към

него

1.16.10. Други

1.17. Настоящо ползване на прилежащите територии - по избор от

т. 1.16.

1.18. Културно-историческо наследство

1.19. Ландшафт

1.19.1. Структура на ландшафта

1.19.2. Естетически качества

1.20. Състояние на компонентите на околната среда

Първа оценка

1.21. Екологична оценка

1.21.1. Уязвимост

1.21.2. Рядкост

1.21.3. Естественост

1.21.4. Типичност

1.21.5. Размери

1.21.6. Биологично разнообразие

1.21.7. Стабилност и нестабилност

1.22. Социална и икономическа оценка

1.22.1. Урбанизирана среда

1.22.1.1. Оценка на функционалното зонироване

1.22.1.2. Оценка на застроените територии

1.22.1.3. Оценка на техническата инфраструктура

1.22.1.4. Културно-историческо наследство

1.22.1.5. Оценка на санитарно-хигиенните условия

1.22.2. Социално-икономически условия

1.22.2.1. Оценка на рекреационната дейност

1.22.2.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите

1.22.3. Собственост

1.22.4. Управление

1.22.5. Формиране на основните и на специфичните проблеми на

територията

1.23. Потенциална стойност на защитената територия

1.24. (Нова - ДВ, **бр. 55 от 2012 г.**, в сила от 20.07.2012 г.) Оценка на постигането на целите и изпълнението на режимите и

задачите, разписани в части 2, 3 и 4 на плана (при актуализация на план за управление)

Част 2: Дългосрочни цели и ограничения

2.1. Дългосрочни цели

2.1.1. Определяне на главните цели

2.1.2. Определяне на второстепенните цели

2.2. Ограничения

2.2.1. Тенденции от естествен характер

2.2.2. Тенденции от антропогенен характер

Втора оценка

2.3. Ефект на ограниченията върху дългосрочните цели

2.4. Потенциални възможности на защитената територия

Част 3: Норми, режими, условия и препоръки за осъществяване на дейностите

3.1. Зониране и функционално предназначение на зоните

3.2. Режими и норми

3.2.1. По ползване на ресурсите

3.2.2. Строителство и инфраструктура

3.2.3. Други

Част 4: Оперативни задачи и предписания за опазване и ползване

4.1. Определяне на приоритетите

4.2. Програми

4.3. Проекти

4.4. Оперативни задачи

4.5. Работен план

Част 5: Преглед на изпълнението на целите и задачите

5.1. Преразглеждане на целите

5.2. Преразглеждане на задачите

Приложения

1. Библиография

2. Списъци, таблици и др.

3. Картен материал

4. Речник

5. Други приложения